

Професор ЛУЦИК Олександр Дмитрович (до ювілею)

ЛУЦИК Олександр Дмитрович (нар. 02.05.1954, м. Львів) – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри гістології та ембріології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

У 1977 р. закінчив медичний факультет Львівського медичного інституту (тепер Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького). Працював лікарем-інтерном відділу анестезіології та реанімації Львівської обласної клінічної лікарні (1977–1978); молодшим науковим співпрацівником Львівського НДІ туберкульозу (1978–1980); асистентом (1980–1988), доцентом (1988–1989), завідувачем (з 1989 р.) кафедри гістології, цитології та ембріології, проректор з міжнародних зв'язків (1997–2000), проректором з наукової роботи (2000–2014) Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Стажувався у 1-му Московському медичному інституті імені І. М. Сеченова (1985), у медичній школі університету Індіани (м. Гері, США, 1994–1995), у Національній медичній академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (м. Київ, 2000, 2010).

Кандидат медичних наук (1979), доцент (1989), доктор медичних наук (1989), професор (1992). Підготував 3 кандидатів, 2 докторів наук.

Одним із перших в Україні й на теренах колишнього СРСР почав використовувати лектини як реагенти для гістохімічних досліджень (1974). У 1989 р. на базі кафедри гістології та ембріології ЛНМУ організував першу в Радянському Союзі лабораторію лектинової гістохімії, де впродовж наступних 25 років пройшли стажування чимало морфологів з України та Росії. З використанням очищених у лабораторії лектинів за цей час захищено близько 30 кандидатських і докторських дисертацій. Нині лабораторія є єдиною в Україні, де здійснюють очистку, характеристику та апробацію в гістохімії нових і

конвенційних лектинів із сировини з Карпатського регіону. Результати власних досліджень науковця узагальнені у монографіях «Лектини» (1980) та «Лектини в гістохімії» (1989).

О. Д. Луцик – співавтор першого й дотепер єдиного в Україні підручника з гістології, цитології та ембріології для студентів медичних університетів і академій. Книга вийшла друком 1992 р.; відзначена Державною премією України в галузі науки і техніки (1994); витримала чотири перевидання (1993, 2003, 2010, 2013); перекладена російською мовою (2013). За опублікований у 1999 р. «Атлас мікроанатомії органів ротової порожнини» нагороджений відзнакою Ярослава Мудрого АН вищої школи України. О. Д. Луцик – співавтор перекладу українською мовою Міжнародної гістологічної термінології (видання 1993, 2001, 2010 рр.), Медичного ілюстрованого словника Дорланда (видання 2003, 2007 рр.), «Медичної ембріології» Лангмана (2001), «Анатомії людини» Неттера (2004, 2009), Фізіології людини Ганонга (2002), атласу «Людина» Т. Сміта (2000, 2002) та ін.

На посаді проректора з міжнародних зв'язків ініціював викладання медицини і фармації для студентів-чужоземців у Львівському медичному університеті англійською мовою (1998). Ця ініціатива згодом отримала широкий розвиток у інших вищих медичних навчальних закладах України. На посаді проректора з наукової роботи приділяв значну увагу залученню науковців ЛНМУ до міжнародної співпраці, публікаціям найвагоміших результатів у міжнародних реферативних фахових виданнях, підготовці кадрів вищої кваліфікації – кандидатів і докторів наук. Як член ректорату опрацьовував питання історії Львівського медичного університету, зокрема, його австрійського періоду (1784–1918). Підсумком цих пошуків стали два видання книги «Професори Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького» (2006, 2009), низка гасел у Енциклопедії сучасної України (2001–

2013), Енциклопедії Львова (2010, 2012), Енциклопедії Львівського національного університету імені Івана Франка (2011), Австрійській біографічній енциклопедії (2012, 2013), низка статей у наукових часописах.

Автор понад 300 наукових і навчально-методичних праць. Основні з них: *The toxicity and antitumor activity of three individual fractions of lectins from Ricinus communis seeds.* – *Neoplasma.* 1977. № 3 (у співавт.); «Исследование биологической активности и аспекты практического применения гемагглютининов клещевины обыкновенной» (канд. дис.). – Львів, 1979; «Лектины» (монографія). – Львів: Вища школа, 1981 (у співавт.); «Лектины в гистохимии» (монографія). – Львів: Вища школа, 1989 (у співавт.); «Рецепторы лектинов в морфогистохимической характеристике органов и тканей» (докт. дис.). – Львів, 1989; «Гістологія людини» (підручник). – Львів; Київ, 1992; 1993; 2003; 2010; 2013 (2 вид.) (у співавт.); «Гетерогенність деяких клітинних популяцій щура, виявлена методами лектиногістохімії» // *Acta Med Leopold.* 1997. № 1–2 (у співавт.); «Атлас мікроанатомії органів ротової порожнини». – Львів: Наутилус, 1999 (у співавт.); «Міжнародна гістологічна номенклатура/термінологія». – Львів; Київ, 1993; 2001, 2010 (3 вид.) (у співавт.); *Cellular heterogeneity of rat vascular endothelium as detected by HPA and GS I lectin-gold probes.* *Med. Sci Monit.* 2001, № 7 (у співавт.); «Австрійський період в історії Львівського

національного медичного університету імені Данила Галицького» // *Acta Med. Leopold.* 2007. № 3 (у співавт.); «Професори Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: 1784–2009» (монографія). – Львів: Наутилус, 2009 (у співавт.); *Structural, functional, and lectin histochemical characteristics of rat ovaries and endometrium in experimental hyper- and hypothyroidism* // *Folia Histochem. Cytobiol.* 2012. № 3 (у співавт.); *Diabetic alteration versus postnatal maturation of rat kidney glycoconjugates: comparative detection by lectin probes* // *Folia Histochem. Cytobiol.* 2013. № 1 (у співавт.); *Szymonowicz Wladyslaw. Österreichisches biographisches Lexikon 1815–1950.* – Herausgegeben von der österreichischen Akademie der Wissenschaften. 2013, 64 Lieferung: 180 (у співавт.).

Усе життя Олександр Дмитрович працює для людей, йому притаманні високий професіоналізм та людяність, і нині Він вирізняється творчою ініціативою та життєвою активністю.

Львівське відділення Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України, колеги та учні широко вітають Олександра Дмитровича з ювілейним Днем народження! Зичать йому здоров'я, творчого натхнення, добробуту та радості в житті!

Антоніна Яценко

Professor Alexander Dmytrovych LUTSYK (dedicated to the anniversary)

LUTSYK Alexander Dmytrovych (b. 05.02.1954, Lviv) – Doctor of Medicine, Professor, Head of Histology, Cytology and Embryology Department of DanyloHalysky Lviv National Medical University (LNMU), laureate of the State Award of Ukraine in Science and Technology.

In 1977 graduated from the Medical Faculty of the Lviv Medical Institute (now Danylo Halysky LNMU). Worked as an intern of the Department of Anesthesiology and Resuscitation of the Lviv Regional Clinical Hospital (1977–1978); as a Junior Research Employee in Lviv NSI of Tuberculosis (1978–1980); as an assistant lecturer (1980–1988), as an associate professor (1988–1989), as a Head (since 1989) of Histology, Cytology and Embryology Department, as a Vice-Rector of the International Relations of Danylo Halysky LNMU (1997–2000), as a Vice-Rector on Scientific Work (2000–2014) of the DanyloHalysky LNMU.

Worked on probation at the I. M. Sechenov 1st Moscow Medical Institute (1985), at the medical school of the Indiana University (Gary, USA, 1994–1995), at the P. L. Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education (Kyiv, 2000, 2010).

PhD in Medical Sciences (1979), associate professor (1989), Doctor of Medicine (1989), Professor (1992). O. D. Lutsyk has guided three PhD theses, provided consulting for two Doctors of Medicine.

O. D. Lutsyk, as one of the first in Ukraine and the former Soviet Union, began using lectins as reagents for histochemical studies (1974). In 1989, the Department of Histology and Embryology of LNMU organized the first in the Soviet Union lectin histochemistry laboratory, where during the following 25 years were trained many morphologists from Ukraine and Russia. Using purified lectins in the laboratory during this time, about 30 theses were defended there. Today it is the only laboratory in Ukraine, where the cleaning, characterization and testing in histochemistry of new and conventional lectins from the raw materials of the Carpathian region are being performed. The results of the scientist's researches are summarized in the monographs "Lectins" (1980) and "Lectins in Histochemistry" (1989).

O. D. Lutsyk is the co-author of the first and still the only one in Ukraine textbook of histology, cytology and embryology for students of medical universities and academies. The book was published in 1992; got the

State Award of Ukraine in Science and Technology (1994); since then this book ran into four re-editions (1993, 2003, 2010, 2013); it is translated into Russian (2013). O. D. Lutsyk has got Yaroslav Mudry Award of Sciences Academy of Higher School of Ukraine for the published in 1999 “Atlas of oral cavity microanatomy”. O. D. Lutsyk is also the co-author of the translation into Ukrainian of the “International histological terms” (editions of 1993, 2001, 2010), Dorland’s Illustrated Medical Dictionary (editions of 2003, 2007), “Langman’s Medical Embryology” after T. Sadler (2001), “Atlas of Human Anatomy” by F. Netter (2004, 2009), “Human Physiology” by W. Ganong (2002), “Atlas of Human Body” by T. Smith (2000, 2002) and others.

As Vice-Rector on the International Relations he has initiated the teaching of medicine and pharmacy for the foreign students of the Lviv Medical University in English (1998). This initiative subsequently received extensive development in other medical institutions of Ukraine. As Vice-Rector on the Scientific Work, he devoted considerable attention to the involvement of the LNMU scientists into the international cooperation, publications of the results in the international refereed professional journals, training of highly qualified personnel – PhDs and Doctors of Medicine. As a member of the administration worked on the history of Lviv Medical University, including its Austrian period (1784–1918). The result of these searches were two editions of “Professors of Danylo Halytsky Lviv National Medical University” (2006, 2009), number of slogans in the “Encyclopedia of Modern Ukraine” (2001–2013), “Lviv Encyclopedia” (2010, 2012), “Encyclopedia of Ivan Franko Lviv National University” (2011), “Austrian Biographical Encyclopedia” (2012, 2013), number of articles in scientific journals.

The author of over than 300 scientific and educational works. The main ones are: “The toxicity and antitumor activity of three individual fractions of lectins from *Ricinus communis* seeds”. – *Neoplasma*. 1977. N 3 (et al.), “The study of biological activity and aspects of the practical application of castor bean hemagglutinin” (PhD’s thesis). – Lviv, 1979; “Lectins” (monograph). –

Lviv: High School, 1981 (co-author); “Lectins in Histochemistry” (monograph). – Lviv: High School, 1989 (co-author); “Lectin receptors in morphohistochemical characteristics of organs and tissues” (Doctor’s thesis). – Lviv, 1989; “Human Histology” (textbook). – Lviv; Kyiv, 1992; 1993; 2003; 2010; 2013 (2nd ed.) (co-author); “Heterogeneity of certain cell populations of rat detected by lectinochemistry” // *Acta Med Leopold. 1997. № 1–2* (co-author) “Atlas of oral cavity microanatomy” – Lviv: Nautilus, 1999 (co-author) “International histological terms.” – Lviv; Kyiv, 1993; 2001, 2010 (3 ed.) (co-author); Cellular heterogeneity of rat vascular endothelium as detected by HPA and GS I lectin-gold probes. *Med. SciMonit.* 2001, N 7 (co-author); “Austrian period in the history of Danylo Halytsky Lviv National Medical University” // *Acta Med. Leopold. 2007. N 3* (et al.) “Professors of Danylo Halytsky Lviv National Medical University: 1784–2009” (monograph). – Lviv: Nautilus, 2009 (et al.); “Structural, functional, and lectinohistochemical characteristics of rat ovaries and endometrium in experimental hyper- and hypothyroidism” // *Folia Histochem. Cytobiol.* 2012. N 3 (et al.); “Diabetic alteration versus postnatal maturation of rat kidney glycoconjugates: comparative detection by lectin probes” // *Folia Histochem. Cytobiol.* 2013. N 1 (et al.); Szymonowicz Wladyslaw. „Österreichisches biographisches Lexikon 1815–1950. – Herausgegeben von der österreichischen Akademie der Wissenschaften“. 2013, 64 Lieferung: 180 (co-author).

Throughout his life Alexander Dmytrovych has been working for the people. For him the high professionalism, humanity are inherent qualities and now he stands out for his creativity and vitality.

Lviv Department of the Scientific Society of Anatomists, Histologists, Embryologists and Topographoanatomists of Ukraine, colleagues and students congratulate Alexander Dmytrovych with his anniversary! Wish him a lot of health, inspiration, prosperity and joy in his life!

Antonina Yashchenko